

živú bytosť, preto sme ju v srípci nevypisovali osobitne v každom prípade zvlášť. Objektové doplnenia sú zriedkavé, vyskytujú sa iba pri type preniknutý ničím. Sú to nasledujúce n/t-ové jednotky: preniknutý, zachvátený, posadnutý, ovládnutý, opanovaný, naplnený, prežiaraný, predchnutý, premožený. Do tejto sémantickej skupiny sa zaraďujú, keď je objektom názov emócie (hnev, zlosť, pokoj, úžas, radosť, veselosť, vášeň, nechut', ...). Ich jednoslovnými náprotivkami sú n/t-ové jednotky od desubstantívnych slovíec s názvom emócie v základe slova (nahnevaný, nazlostený, upokojený, užasnúť, rozradostený, rozveselený, rozvášnený, znechutený, ...). Avšak úplná ekvivalencia tu neexistuje ani v smere od explicitnejších vyjadrení k implicitnejším, ani naopak, pretože v prvom prípade neexistujú vždy jednoslovné n/t-ové jednotky s názvom emócie v slovnom základe (napr. závisť, žiarlivosť), v druhom prípade zase jednoslovné n/t-ovej jednotke môžu zodpovedať viaceré z vyššie uvedených n/t-ových jednotiek s objektovým doplnením (nahnevaný - preniknutý/zachvátený/posadnutý/ovládnutý/opanovaný/naplnený/premožený hnevom). N/t-ové jednotky s objektom sú svojou explicitnosťou bližšie k slovesám, n/t-ové jednotky s objektom zahrnutým v slovnom základe sú svojou implicitnosťou bližšie k adjektívam.

Stĺpec I a II - adjektívne synonymá a antonymá (v širokom zmysle slova ako sémanticky príbahlé a protipríbahlé výrazy):

Táto sémantická skupina sa vyznačuje bohatosťou asociatívnych väzieb s adjektívami. Medzi adjektíva zaraďujeme aj tie n/t-ové jednotky, ktoré sú sémantickými derivátami iných sémantických skupín n/t-ových jednotiek (\*vyvalený, \*vyjavený, \*unesený). Medzi samotnými n/t-ovými jednotkami sú synonymicko-antonymické vzťahy založené na kombinácii dvoch typov protikladov: 1. pozitívna emócia (+) - negatívna emócia (-); 2. aktivnosť (A) - pasivnosť (P): upokojený (P+), zarmútený (P-), nadšený (A+), rozhnevaný (A-). Týmito vzťahmi sa asociatívna sieť medzi n/t-ovými jednotkami a adjektívami ešte viac zahusťuje.

Stĺpec III - adjektívne paronymá:

Keďže východiskové slovesá väčšiny n/t-ových jednotiek tejto skupiny sú desubstantívne alebo deadjektívne, n/t-ové jednotky vstupujú do bohatých asociatívnych vzťahov s motivujúcim adjektívami alebo adjektívami odvodenými od motivujúcich substantív. Tendencia adjektív je vyjadrovanie sklonov, tendencia n/t-ových jednotiek je vyjadrovanie stavov (zmiertlivý - zmiernený, hnevlivý - nahnevaný).

Stĺpec IV - substantívny základ ako možnosť n/t-ovej jednotky zaradiť sa do adjektívneho slovotvorného systému:

Do úvahy tu prichádza predovšetkým slovotvorný typ **peniknutý/naplnený + názov emócie**:

rozhnevaný/nahneváň	- naplnený/peniknutý hnevom
nazlostený	- naplnený/peniknutý zlosťou
namrzený	- naplnený/peniknutý mrzutosťou
upokojený	- naplnený/peniknutý pokojom
napätý	- naplnený/peniknutý napätím
prekvapený	- naplnený/peniknutý prekvapením

nadšený	- naplnený/peniknutý nadšením
rozradostený	- naplnený/peniknutý radosťou
rozveselený	- naplnený/peniknutý veselosťou
rozvášnený	- naplnený/peniknutý vášňou
roztrpčený	- naplnený/peniknutý trpkosťou
rozľústený	- naplnený/peniknutý ľútosťou a pod.

Stĺpec V - slovotvorný derivát abstraktné podstatné meno:

Abstraktné podstatné meno odvodené od n/t-ovej jednotky nie je taký preukazným ukazovateľom vlastnostného fungovania n/t-ovej jednotky, ako by sa na prvý pohľad zdalo, pretože aj ono samotné rovnako ako n/t-ová jednotka môže plniť nominačnú alebo transpozíčnú funkciu (porov. K. Buzássyová, 1982). Uvádzame tu tie abstraktné podstatné mená, ktoré sme našli v SSJ, hoci sme si vedomí toho, že pri spracúvaní hesiel sa toto rozlišovanie ešte nebralo do úvahy. Preto si tento ukazovateľ vlastnostného fungovania všimame až v celku, v rámci celej sémantickej skupiny ako hrubú tendenciu. Táto sémantická skupina sa vyznačuje ich vysokou frekvenciou (okrem skupiny typu preniknutý emóciou).

Stĺpec VI - slovotvorný derivát príslovka:

Pre túto sémantickú skupinu n/t-ových jednotiek je typické pravidelné tvorenie prísloviac (okrem typu preniknutý hnevom).

Stĺpec VII - prípady sémantickej derivácie:

Sémantická derivácia adjektívnych významov na základe metonymie je najvýraznejšou črtou tejto sémantickej skupiny n/t-ových jednotiek, ktorá ju odlišuje od všetkých ostatných sémantických skupín. Ide o typ nahnevaná tvár - tvár nahnevaného človeka; nadšený hurhaj - hurhaj nadšených ľudí; zadumaná trúchlosť - trúchlosť zadumaného človeka, s nemožnosťou transformácie na VE (\*tvár sa nahnevala, \*hurhaj sa nadchol, \*trúchlosť sa zadumala; \*niekto nahneval tvár, \*niekto nadchol hurhaj, \*niekto zadumal trúchlosť). Sémantická derivácia tohto typu je pravidelná pri všetkých n/t-ových jednotkách okrem typu preniknutý emóciou. N/t-ové jednotky prostredníctvom týchto typicky adjektívnych sémantických derivátov nadväzujú ďalšie asociatívne vlákna s adjektívny systémom.

Priestorová manipulácia s predmetom:

	0	I	II	III	IV	V	VI	VII
dovezený (tovar)				dovozový				
lapený (zver)								
popriľepaný (obrázky)								dedinky p-é na svahu
naplavený (piesok)				naplavový				
naskladaný (lavice v kúte)								